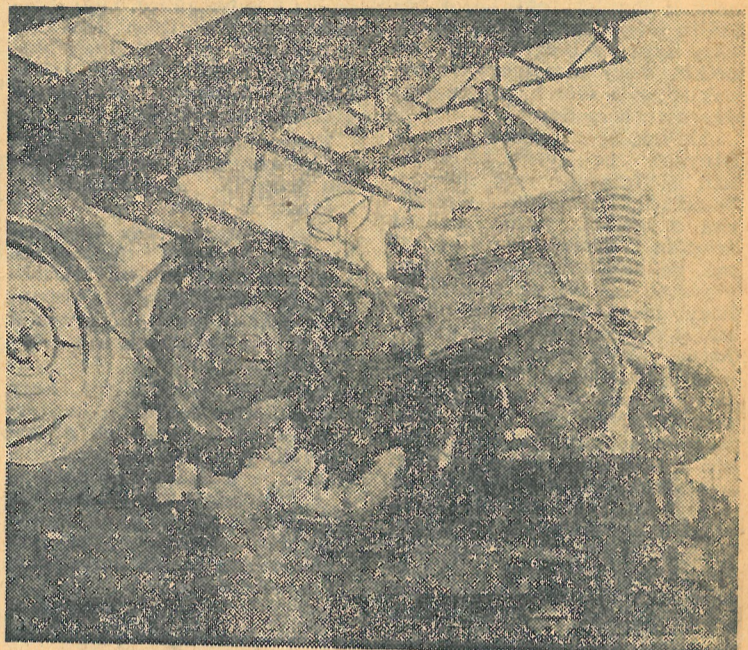

ÜNNEP A GYÁRBAN

13 éve szabad a román nép

1944 augusztus 23-án lett szabad a román nép. Azóta a Román Népköztársaság nagy eredményeket ért el a szocialista Párt vezetésével a gazdasági és kulturális területén.

A sztálinvárosi traktorgyárban készült traktorokat vagonba rakják

Aznap reggel... a meg Isoldet is... aki nyomban... bizonyos Franz... nevével — szó... Isoldeval, hogy... idegen tollakkal...

eltem imbolyog... reggel Blume. Az... reit erősen meg... fellépési kötele... omásként neheze... bbren azonnal el... em gondolja ter... bájába. Nyugod... szívélyesen, csak... tározottabban be... ren szerényen vált... igazi Kolmin vi... atja a Napsugár... ldig Isolde maga... karonragadja... elindulnak ha...

ak = reméljük... ben maradtak.

adság Kultúrot... 3-25-ig kerül be...

fiái

szellemű csilla... prágai egyetem... ták. Feránánd... elnyomás örö... Jeszenszky az... a állt. A nép fel... a fehérségi... ereséget szerve... and -ettesnetes... kérés vezetők... tek, Jeszenszky... n lépett a vér... e látónki szava... ek majd embe... lázatos módon... fejeinknek meg... tiszteletet."

koknál leskelő... Garam mélyen... tősen, a völgy... zép tájak film... el előttünk... úzzuk fejünket... ot leeresztjük... raján haladunk... tin, szeptentín... e nézzük a fe... neghúzódó, páf... t bakterházat... hotka megál... remnica követ... nozdulunk az... egyik kanyar... etelen kép tá... a völgyben a... k, közepén a... val — Körnöc... zskártva tűnik... s a mátkájával... úgy várunk a... állomás épü... közepén a cí... bogó, ünnepé... s egyszer csak... n felénk. Régi... arát megannyi... Viktor, a mó... fani, Hric Jós... s kijöttek úd... a sportolók és... s a többiek... nk pápaszemét... sorakozunk és... évében — tört... jó szívvel —... endégeket, jó... rencsét kíván... álló személyg... telnek kíván... en,ők is szem... ni a csehszlo... rátság e meg... lásának. Kö... mőc testvérva... Titetek krem... sakhogy ismét... (K)

Ünnepelni jó. Amilyen büfelejtő órák ezek. Akik most innepelnek, sokszor keserű szájjal léptek be a gyárkapu alatt történetünk színhelyére. 25 évről szól az emlékezés, s ez a 25 év két korszakot ölel fel. Az egyik fele magában sűríti a késői kapitalizmus szennyest, vérgőzös kapzsiságát, a nyomor, a szenvedés, a nélkülözés ezernyi formáját, a töke korlátlan hatalmát és a szolgáló megalázottságát.

Ünnep van Péten. Az összecsendülő poharak aranyló bor mellett embereket köszöntenek. Hajuk fehér, vagy deresedő. Sorsuk összennőtt a gyár 25 esztendejével, árnyékos és napos oldalával. Öket köszönti a magyar parasztság, öket köszönti a magasba szökkenő vagy aranyárgán hullámzó kalászkok, az öreg Európa sok-sok országában, Egyiptom és Észak Amerika földjén, öket, akik a nitrogén műtrágyának világszerte pétéis nevet adták. S míg a banda húzza a talpaivalót, míg a miniszter és a munkás keze egybefonódik, míg a szemek elrévedeznek, a címeres hűség okleveleken, forgasútk vissza az emlékezés kerekét az elmúlt 25 esztendőre.

1929. Az utcákon a munkanélküliek tömege hullámzik, búzát, kávéét ömlesztnek a tengerbe. Pereg a dob az elárverezet parasztok hajléka felett. A világgazdasági válság kemény csontujjai szorongatják nagy és kis országokban az utcára lökött milliók torkát. A nemzetközi monopóliumok minden léigázó hatalma sarokba szorította a magyar tőkéskeket is, és a tőkés gondolkodik. — A válságból kivezető út csak a hódító háború lehet. Ez volt a magyarországi tőkésnek is mindennapi imája. Létréhozni a magyar robbanóanyag ipart... A külföldi tőkéskedéssel csak hállóan vergődő magyar ipar csak vállalkozó talált. A pénz, a 20 millió aranypengő hitel a svájci bank folyósítja. A Salgótarjáni Kőszénbánya Rt urai spekulálnak:

A kincset érő várpalotai lignit tartalmazza azokat az anyagokat, melyek a nitrogénipar megteremtéséhez szükségesek. A részvénnytársaság belevág a péti gyár létrehozásába. A feltételek adva vannak. Az olcsó és másutt nem értékesíthető lignit, az üzemeltetéshez szükséges bő karsztriv és nem utolsósorban válság lévén, özönlik és egymásra licitál az olcsó munkaerő.

S 1931—32-ben megépül a gyár „A részlege”. A gépi berendezést ki is szállíthatná más, mint a külföldi gépipar. A kemencék kivitelésénél egy magyar tudós, Szigethy László hódítja el a pálmát. A környező robbanóanyag gyár mellett Péti a nitrogén műtrágya termelésére rendezkedik be 1932-ben megindul a termelés. De a számkok vadolnak. Az évi 20 tonnás termelés nem talál hazai piacra. A hárommillió kolodus képtelen arra, hogy lesoványodott, kiuzsorázott földjéhez a pétéisöt megvegye. A nagybirtok is csak egy részét köti le a termelésnek. A tőkés-feudális Magyarországnak nem érdeke, hogy a kisparasztság termelésredményei növekedjenek. Az amúgy sem versenyképes parasztságot a nagybirtokrendszer még ebből is kirekeszti. A falat kenyérért nyújtó földön száz és százernyi csontos, sovány kéz és a nagyobb termést biztosító műtrágya szemben áll egymással. És a műtrágya kivándorol az országból. A nyugat-európai piacok, Egyiptom és Észak-Amerika megvásárolja a hatalmas külföldi vállalatokkal szemben is előnyös minőségű tartalmazó műtrágyát. S a 70—72 órán át heti 30—32 pengőért robotoló egykori falusi szeláre új mesterséggel ismerkednek meg. Péttel teremődik meg a magyar vegyipar alapja.

Az újabb 12 év egy új élet kibontakozásáról, a magára talált emberről, a kemény munka szülte derübb napokról beszélt. Az alkotás szépségeiről, a becsület és dicsőség dolgává lett munkáról, s a vele mind derübbé váló életéről, a biztos holnapról, a kevesebb gond nagyobb kenyérről, a felemelt főről az emberek mellett ékező csillagokról, az egykor szolgáló mai hatalmáról.

Aztán jön a háború és a földdel teszi egyenlővé a magyar vegyiparnak (még ha tőkés vállalkozás is) ezt az új hajítását. És akik először ott álltak a gépek mellett: a Reiner Péterek, Perger Gyulák, Vörös Mihályok, Hosszú Istvánok, Homoki Imrék előkaparják a romok alól a gépeket, hogy meginduljon az élet, hogy a világhírű pétéisó újból hirdesse a most már terebélyesedő magyar nitrogénipart. 1946. és szovjet amonnitrat szállítmánnyal megkezdte a termelést.

Aztán nő és terebélyesedik a gyár. A pétéisó külföldi igénylői mellett új vásárlók jelentkeznek: a földet kapott magyar parasztok. A gépek mellett meg művezetők, technikusok, üzemevezetők nőnek ki. A virágzásnak indult magyar vegyipar tudományos fellegvára is megszületik Veszprémben, melynek segítségével az egykori kubikosok vegyipari szakmunkásokká fejlődnek. Mestertéket nevel a gyár a később épülő kazincbarcai, tiszapalkonyai vegyikombinat számára.

Vendégeket fogadnak ezek az egyszerű és nagy tetteket véghezvivő emberek. Eljött hozzájuk a miniszter helyettese, Szekér Gyula elvtárs, Kiss Árpád elvtárs, Kossuth-díjas mérnök, az Országos Terhivatal elnöke és a testvéri üzemek küldöttje. Magasra emelik poharaikat, köszönetet mondanak mérnöknek, technikusnak, munkásnak és most tetteikben elevenednek meg az Alkotmány. Most, amikor Kiss Károly elvtárs átnyújtja a kormánykintételeket, Hosszú István, Berkó Mihály, Szakonyi István munkásoknak, Rozgonyi Kálmán, Hidegkuti Károly, dr. Lengyel Lajos mérnöknek, nincs kétsége senkinek az iránt, hogy a mi társadalmi rendünk alapja valóban a munka.

Az asztal mellett jöfőle ételek és italok fogyasztása közben összemoszolognak a szemek, ott ünek egymás mellett Ga göczi Gyula bácsi, aki 39 esztendőt töltött már el a savmunkában, ebből 25-öt Péten. Mellette a Gerebics Sándor, a péti gyár másik jubiláló munkása, a kisaját kezével rakta Galgóczy bácsi: péti otthonának falait. S az asztal végén felcsendül egy hang, a párt nevében, a kommunisták nevében köszönti a munka hű fiait. Még hosszú alkotó képességet és egészséget kíván nekik. Egy másik fiatal ember kezét fogja. Aztal kezd, hogyan fogadták őt, mikor inasnak jelentkezett 25 évvel ezelőtt. Aztán Vörös Mihály fel fordul neki szeretné erőni hááját, hogy mesterembert nevelt belőle. — En csak egyike vagyok annak a 80 iparos embernek, akiket Vörös Mihály tanított meg a mesterségre. — Aztán a gyár összes dolgozóit köszönti. Készömb a bizalmat az egykori inasgyerekek, Lukács László, aki ma a gyár szakszervezeti bizottságának elnöke. Majd egymásután lendü nek magasba az aranyló borral telt poharak, és az újabb gyvzelmesebb 25 év reményében üdvözlik egymást a péti és a nem péti dolgozók.

Egy gyár és műtrágya ünneplik a munka negyedszázadát. És ennek a negyedszázadnak második felében mérőföldeket tettek meg nőtt a gyár, vele nőttek az emberek, s ma n pnc

Legyőzték az időt

Augusztus 20 tiszteletére a November 7 Erőmű dolgozói a III-as számu kázan évi nagybirtartó munkáját három nappal rövidítették le. A karbantartó brigádok és kázanház dolgozókak jó kollektív munkája segítette ezt elő. S így vált lehetővé, hogy már augusztus 12-től 18-ig 120 mawt-ot vigyen, vagyis teljes kapacitással, minden gépegységgel dolgozzanak.

Magyarországnak egyetlen vegyipar létesítménye, ahol ne találnánk valakit a péti gyár neveitjei közül, akiket tisztelettel öveznek munkatársaik, és az egykori évi 20 tonnás pétéisó termelés ötszörösére emelkedett. Vele nőttek a gyár termelő berendezései, öket tették nagygyá a Perger Gyulák, Varga Vincék, Ulrich Józsefek, Weiner Mihályok, a Homoki Imrék, akik segéd munkásként kezdték, s ma művezetők, technikusok, üzemevezetők.

Igy telt el a 12 esztendő, melyet a felszabadult alkotó munka jegyében töltöttünk el és munkájuk nyomán nemcsak a saját életük vált szebbé hanem dúsabban ringanak a magyar mezők búzatáblái, és a pétéisó, a világhírű pétéisó az ő dicsőségüket hirdeti, mert emberré lettek, s a Sa'gó urai helyett öket az ország gazdáit.

A. M.

Ötéves az Inotai Alumíniumkohó

Kettős ünnep volt augusztus 20-a az Inotai Alumíniumkohóban. Ünnepezték alkotmányunkat és egyben a gyár fennállásának ötéves évfordulóját.

Az első ötéves terv idején többszázmillióssal beruházással épült a Csor és Inota közötti kopár területre az ország egyik legnagyobb erőműve és mellette a hatalmas alumíniumkohó.

Az első csilló alumíniumot 1952 augusztus 20-án csapolták Inotán. A dolgozók akkor még felvonulási épületekben, tömeglakásokon laktak. A kádák csapolása és az öntés is kézzel történt. Számoan voltak olyanok, akik akkor láttak először kohót. Azóta a kohászok száza nevelődtek ki közülük, nem egy már művezetőként végzi munkáját. A kádák csapolása, a fém öntése géppel történik. Gép adagolja a nar a timűdőt és és nemsokára már valamennyi helyen géppel végzik a kádabetűrtést.

Gyönyörű kultúrház, egészséges tömbházak épültek fel azóta, amelyeknek a környékét parkírozták. Az ellentorradalom a népi demokrácia e vívmányát is be akarta mocskolni. Az egészségese fejlődést azonban csak egy rövid időre tudta visszatartani. El és termel az Inotai Alumíniumkohó. ha egyelőre még nem is annyit, mint tavaly, de egyre többet. A dolgozók pedig kettős ünnepük alkalmával újra a fejlődésnek lehettek tanúi: felavatták klubhelyiségüket, amelyben az egyéb szórakozást szolgáló eszközökön kívül már televízió is működik.

Jutalom a hűségért

Sokszor szeretett volna labda után futni, társaival játsani, amikor már dolgozni kellett. — Kilen évvel korábban kezdte a munkát. Sokan voltak testvérek és azokat kellett segíteni. Amíg a 15 éves korát el nem érte, sok helyen dolgozott, cseléd volt, hentes mellett dolgozott, korán megpróbálta az élet nehezebb oldalát. Tizenöt éves korában került bányaiba. Várpalotán kezdte a bányamunkát. Iraság emlel, csapatoslús, na d vajár lett. Azó a is vá árkené: dolgo:ik Lengyel István, az Ernő-bányva dolgo ó.a.

Neveltséget szererte ismerik, de brigádját is, a híres Lengyel brigádot. Híz mindig az élenjárók között haladnak. Átlag 130—140 szá a léket teljesít a brigád, vagy még ennél is többet attól függ, hogy mikor milyen a munka. Összeszokot, jó kollektiva, mindig oda küllük, ahol sürgős a munka.

Nem dolgozik különösebb munkamódszerrel és mégis nagy megbecsülésnek örvend. A jó munkát sok kitüntetés dícséri: „S akma Legjobbja”, „S akma Kiváló Dolgozója”, „Munka Erdemrem”, s egyéb kitüntetések. amelyek már a felszabadulás óta kapott mert megbecsülést munkája után csak azóta kap.

25 éve lesz hogy a várpalotai bányában dolgozik, de igazolatlannul még nem maradt távol a munkahelyétől. Munkájának él és családjának, második otthonának tekint munkahelyét. A jó munka eredménye a jó keresetben is megmutatkozik, mikor mennyit teljesítenek, úgy keresnek. 3500—4500 forintot, vagy

ennél is többet visz haza havonta családjának.

Jó szakember és így a szakma szeretetére és a munka elsajátítására tanítja társait. Több mint húsz dolgozóból nevelt már eddig kiváló sakképzett bányászt, s ezek közül hat már sztahanovista oklevelet és az érmet is megszerelte.

Nagy munkát végeznek most, 13 évre szóló vágat fázazásán dolgoznak. A bányaához való hűség, a megbecsülés és ismerése, legjobban talán abban jut kifejezésre hogy a bányaóh hű dolgoók hűségjutalomban részesülnek. A s ak munkások egyike, Lengyel elvtárs azok közé tartozik, akik az Ernő-bányán a leg több hűségjutalomban rés esülnek a bányásznapon Közél 8000 forintot kap az idén hűségjutalomként.

Nemcsak jó szakember Lengyel elvtárs, hanem jó családapa is, ezt szavaival árulják el, amikor gyermekeiről, a családról beszél, arról, hogy a 11 éves kislányának már egy-két bütorarabot is vettek. Az idei hűségjutalompenzt takarékbka teszik, ahhoz az összeghez, amelyet eddig már megtakarított a család. Szeretnék azt a házat megvenni, amelyben jelenleg is laknak, erre takarékoskodnak. A hávetelnél kedvezményt is kap a bányában eltöltött hosszú évei után.

Lengyel István élete, aki már fiatal korában kezdte a bányászmunkát, hűen igazoln azt, hogy aki szorgalmasan, becsületesen dolgozik, az munkája után biztos megjelést kap a munkától. Tanulhat tőle sok fiatal a helyutálás, a munkaszeretet tekintetében.

Aratóbálon

Pereg a dob, rikkolt a hűvös szél sem tudja le... salsz ojon, harmonika... szől lányan, áll a bál a... arpaió:oi Thury György... Tsz kertészete mellett... ház udvarán. Lányok ke... ringóznék a zene ütemére... egymással összefogóva, s... várakozó s emme! tekin... nek mináen érkező fa'ál... emberre vajon melyiküké... kéri fel? A fiatal emberek... arenban mintha ügyet sem... velnének a lányokra. In... kább a söröshárdó közele... be igyekeznek, ahol eg... hajnyásként — egyébkén... a tsz-bei dolgozó — lány... méri búrógó az aranyló... stitű folyékony kenyeret... Vidám a hangulat az asz... talok mellől nevetés győn... gúzók, a meg-megújuló

hűvös szél sem tudja le... hűteni a jökedvet. Sejtelmesen susognak a... fák a könnyű szélben, hal... kan züg az udvart kereszt... tül szelő pa'ak, mintha ar... ról mesélné, hogyan válto... zott meg partjai mentén... az élet. Mert az élet, a... dolgozó élete, itt is meg... vált azott: szebb, gondta... ennél De csinosak s ezek... a lányok! Aroukat barnára... sítottta a meleg nyári nap... sugár, formás, táncos lá... baik a mezőn izmosodtak, a blúzukat feszítő keblük... a határbán vált tal'tt. Most ezek a lányok mu... ka helyett táncolnak ün... fedeleen. Azaz nem min... den. Ahogy az est közeleg, néhány partnerükkel

Ünnepelemek most ök is, ünneplik az alkotmányi ünnepeket, az új kenveret. A cséplésen már túl vannak, végeztek a munkák nehézzével, ezért van jókedvük. Jó termést adott a föld, biztos megélhetést nyújt a szövetkezett, lesz az ősszel — például a lányoknak stafirungra — mit félre... enni De csinosak s ezek... a lányok! Aroukat barnára... sítottta a meleg nyári nap... sugár, formás, táncos lá... baik a mezőn izmosodtak, a blúzukat feszítő keblük... a határbán vált tal'tt. Most ezek a lányok mu... ka helyett táncolnak ün... fedeleen. Azaz nem min... den. Ahogy az est közeleg, néhány partnerükkel

odébb mennek és beszél... getnek, mint az a jekete... hajú, babaarcú kislány, s... egy szöke fiú is, ott az ut... menti fa tövében. Hogy... nu a beszédtemájuk, nem... tudni. Csupán azt látni, hogy... hosszan néznek egy... más szemébe, s egymás... kezét fogják. A zene pedig... tovább szól a kertész... mellett ház udvarán. A... szél hátára veszi a dalt, szét... sörzja a tájon, hogy... „Scherzade, már itt az... éj...” A fiú és a lány pe... dig nagyot hallgatnak. Lehet, hogy esküvő lesz... náluk zárszámadás után? Hiába, nem is olyan rossz... dolog aratóbálon résztven... ni (Karizs)